

ČLOVEK IN OKOLJE

Ljudje živijo in delujejo v okolju, so od njega odvisni in nanj vplivajo. Spremembe v okolju so lahko **od človeka neodvisne** (vulkanski izbruhi, potresi, ...) ali **od človeka odvisne** (poveže morja, prestavi rečna korita ...).

S Panamskim prekopom je človek povezal Atlantski in Tihi ocean.

Človek lahko danes s svojimi dejavnostmi na zemeljskem površju napravi spremembe, ki so bile včasih le v domeni **geoloških sil**. Vpliva na druge vrste in celotne ekosisteme, na uničevanje habitatov, spreminjanje kemijske sestave zraka, vode in prsti. Spremembe ekosistemov so lahko tako velike, da se organizmi nanje niso sposobni prilagoditi.

Snovi, ki jih proizvaja človeška družba lahko spremenijo naravna kroženja na Zemlji (kroženje dušika – gnojenje v kmetijstvu, kroženje fosforja – odplake).

Vpliv človeka na okolje se je s časom spreminjal

V času, ko je bil človek lovec in nabiralec so izumrle nekatere živalske vrste.

Z razvojem živinoreje in poljedelstva so naravne ekosisteme zamenjali antropogeni sistemi.

Zelo se je povečala človeška populacija, prizadete so bile rastlinske in živalske vrste, ki so živele na teh območjih, kar se kaže v upadu biodiverzitete.

Industrijska revolucija je v zadnjih 200 letih pospešila naseljevanje in zbiranje ljudi v mestih, kjer sta se razvijali obrt in industrija. Zaradi strojne obdelave tal se je v poljedelstvu zaposlovalo vedno manj ljudi.

Potrebe po hrani, surovinah in energiji naraščajočega prebivalstva so povečevale pustošenje okolja. K hitri rasti človeštva pa je prispevala tudi medicina, zlasti z uspešnim bojem proti epidemičnim boleznim in zmanjšanjem umrljivosti dojenčkov.

Z rastjo proizvodnje in naraščanjem porabe energije se je povečalo onesnaževanje zraka, vode in tal. Raznoverstnost življenja se je začela zmanjševati, rastlinske in živalske vrste niso prenesle sprememb.

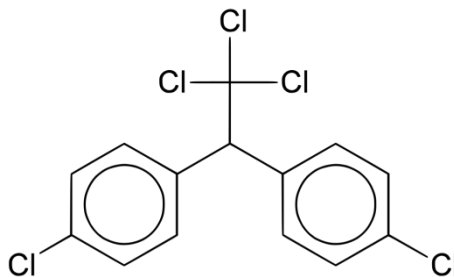
1. Naštejte glavne vzroke za onesnaževanje okolja v naših krajih!

Z zavedanjem o škodljivosti svojih dejanj se spreminja tudi odnos do okolja

V preteklosti (pa tudi še danes) se ljudje marsikdaj sploh niso zavedali učinkov lastnih dejanj na okolje.

Primeri uporabe škodljivih snovi v preteklosti.

- Uporaba freonov v hladilnikih, pršilcih in klimatskih napravah.
- Uporaba pesticida DDT v poljedelstvu (DDT –Dikloro - Difenil – Trikloroetan =kancerogen insekticid).

- Izpostavljanje radioaktivnim snovem in sevanjem.

2. Naloga:

- a) Navedite vplive teh snovi na človeka in okolje.
- b) Kako smo ukrepali?

Posledice človekovega delovanja, nezmernosti so v našem okolju jasno vidne.

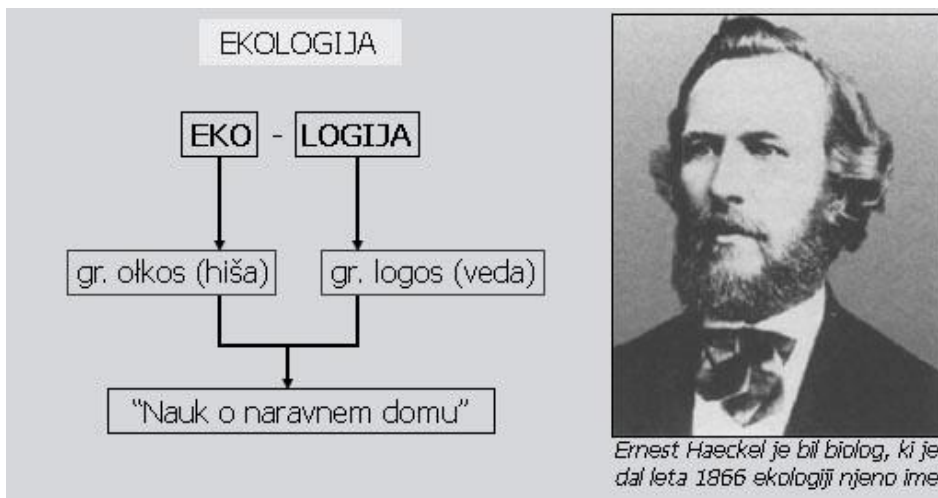
Narava ni neskončen in poceni vir surovin s samočistilnimi sposobnostmi.

Človek se mora zavedati, da je le del okolja, od katerega je odvisen, zato je varovanje okolja in narave izredno pomembno in nujno.

Uveljavilo se je **načelo trajnostne rabe**, pomeni, da z viri v okolju gospodarimo tako, da zadovoljimo potrebe sedanjih generacij brez ogrožanja prihodnjih generacij.

3. Naštejte primere dobrih praks načela trajnostne rabe.

KAJ JE EKOLOGIJA?

Pojem **EKOLOGIJA** je opredelil kot znanost, ki raziskuje odnose med živimi organizmi (rastlinami, živalmi, mikrobi in človekom) in neživim okoljem.

Charles Darwin – prve raziskave podpre s poskusi (vloga deževnikov pri nastajanju plodne prsti).

Eugene Paul Odun – označi ekologijo kot vedo, ki preučuje sestavo in delovanje ekosistemov.

BIOSFERA - je tisti del površine, ki ga naseljujejo živa bitja.

